

MУЗЕЙ І СУСПІЛЬСТВО

© **Paweł MACHCEWICZ**

MUZEUM II WOJNY ŚWIATOWEJ W GDAŃSKU

Założenie i misja

Idea utworzenia instytucji, która ukazywałaby II wojnę światową, łącząc perspektywę polską z doświadczeniami innych narodów europejskich, została sformułowana przez premiera Donalda Tuska. 1 września 2008 r. premier mianował prof. Pawła Machcewicza swym pełnomocnikiem ds. Muzeum II Wojny Światowej.

Muzeum II Wojny Światowej zostało powołane 26 listopada 2008 r. rozporządzeniem ministra kultury i dziedzictwa narodowego Bogdana Zdrojewskiego, a na siedzibę instytucji wybrano Gdańsk. 1 września 2009 r. na Westerplatte podczas obchodów 70. rocznicy wybuchu II wojny światowej prezes Rady Ministrów Donald Tusk podpisał akt erekcyjny Muzeum.

Misją Muzeum II Wojny Światowej w Gdańsku jest stworzenie nowoczesnej placówki, w której opowiedziana zostanie historia wojny jako największego kataklizmu XX wieku. Jest to zadanie ciągle aktualne, ponieważ pomimo upływu ponad 70 lat od wybuchu II wojny światowej, nie ma w Europie muzeum, które w sposób całościowy ukazywałoby przebieg i charakter tego konfliktu. Chcemy, by doświadczenia różnych narodów spotkały się, w jednym miejscu. Da to szansę na lepsze rozumienie siebie nawzajem, bez przekreślania różnic, które nas ukształtowały. Wystawa główna Muzeum II Wojny Światowej będzie więc pokazywać doświadczenia różnych narodów, podbijanych i okupowanych, stawiających opór, walczących nie tylko na frontach, w podziemiu, ale też poprzez akcje cywilnego nieposłuszeństwa. Wspólnota i odmiennosc losów poszczególnych krajów powinna się złożyć na pełen obraz tego najważniejszego i najtragiczniejszego wydarzenia XX wieku, którym była II wojna światowa.

Jednym z głównych celów Muzeum jest jednak pokazanie światu doświadczenia wojennego Polski i innych krajów Europy Środkowo-Wschodniej, pod wieloma względami odmiennego i mało znanego w Europie Zachodniej i w krajach pozaeuropejskich. Zasadniczy nacisk w narracji historycznej zostanie położony na losy jednostek, społeczności i narodów. Historia militarna stanowić będzie tło narracji o życiu codziennym cywilów i żołnierzy, terrorze okupacyjnym, o takich zjawiskach, jak ludobójstwo, opór wobec okupanta i wielka polityka. Celem takiego ujęcia tematu jest oddanie wyjątkowości doświadczenia II wojny światowej, w której największe ofiary poniosła ludność cywilna.

Przyszła siedziba

Muzeum II Wojny Światowej powstanie w Gdańsku, blisko historycznego centrum miasta. Będzie się znajdować w symbolicznej przestrzeni architektonicznej stanowiącej również przestrzeń pamięci – 200 metrów od historycznego budynku Poczty Polskiej w Gdańsku oraz trzy kilometry drogą wodną od półwyspu Westerplatte, zaatakowanych we wrześniu 1939 r. przez Niemców.

Prace budowlane rozpoczęły się w lipcu 2012 r. Budynek Muzeum ma zajmować powierzchnię około 23 tysięcy m². Jego sercem będzie wystawa główna, która znajdzie się na najniższym poziomie Muzeum – 14 m pod ziemią. Poza wystawą stałą w Muzeum znajdzie się także tysiąc metrów powierzchni na wystawy czasowe. Oprócz funkcji wystawienniczych Muzeum ma pełnić rolę ośrodka edukacji, kultury i nauki.

Wystawa główna

Wystawa główna Muzeum zajmie powierzchnię niemal 7 tys. m² i będzie jedną z największych wystaw historycznych na świecie. Złożą się na nią trzy bloki narracyjne. Pierwszy z nich, zatytułowany „Droga do wojny”, poświęcony będzie genezie konfliktu. Nacisk zostanie położony na ukazanie nazizmu, włoskiego faszystów, komunizmu i imperializmu japońskiego, które dążyły do obalenia ładu wersalskiego, jako czynników brutalizujących politykę i świadomość ówczesnych ludzi oraz torujących drogę do II wojny światowej.

Narracja o polskiej wojnie obronnej w 1939 r. wyznaczy punkt przejścia do bloku tematycznego zatytułowanego „Groza wojny”. Jego dominującym wątkiem będą przeżycia zwykłych ludzi. Pokazanie wojny przez pryzmat losów żołnierzy, jeńców, więźniów obozów, przymusowych robotników, a także kobiet, dzieci i mężczyzn cywilów będzie stanowić najbardziej uniwersalny i zrozumiały dla zwiedzających przekaz – niezależnie od ich narodowości.

Trzecia część ekspozycji, zatytułowana „Długi cień wojny”, będzie łączyła opowieść o zakończeniu wojny z narracją o jej konsekwencjach. Oprócz upadku III Rzeszy, wyzwolenia Europy i zrzućenia bomb atomowych na Japonię przedstawione zostaną m.in. gigantyczne straty ludzkie i materialne, zmiany granic w Europie Środkowej i Wschodniej, sowieetyzacja obszarów na wschód od Łaby, a także powojenne przesiedlenia ludności.

Odrębną częścią wystawy głównej będzie przestrzeń przeznaczona dla dzieci. Będzie to miejsce przystosowane do edukacji najmłodszych.

Zbiory

W momencie rozpoczęcia działalności przez Muzeum nie dysponowało ono żadnymi zbiorami. Obecnie muzealny zasób składa się z ponad 25 tys. obiektów. Największą liczbę eksponatów stanowią przedmioty dokumentujące życie codzienne cywilów i żołnierzy w okresie II wojny światowej, a także elementy umundurowania i wyposażenia żołnierzy służących w armiach walczących na różnych frontach. Część zbioru to fotografie, dokumenty, prasa i druki ulotne.

Cały czas prowadzone są działania mające na celu pozyskiwanie nowych eksponatów zarówno w drodze zakupów, jak i darowizn, które są niezwykle ważnym źródłem budowania kolekcji. We wzbogacaniu zbiorów pomagają ożywione kontakty utrzymywane ze

środowiskami kombatanatów i kolekcjonerów, a także współpraca z wieloma instytucjami w Polsce oraz za granicą. Pozyskane w ten sposób eksponaty mają dla Muzeum szczególną wartość ze względu na związane z nimi osobiste historie i przeżycia darczyńców.

Dzięki współpracy z zagranicznymi placówkami udało się pozyskać unikatowe obiekty. Jednym z nich jest czołg Sherman Firefly pozyskany dzięki wymianie i współpracy z Królewskim Muzeum Sił Zbrojnych i Historii Wojskowości w Brukseli. W 2013 r. dzięki kontaktom i współpracy z Narodowym Muzeum Historii Wielkiej Wojny Ojczyźnianej w Kijowie nasze Muzeum otrzymało radziecki miękki zasobnik zrzutowy. Zasobnik trafił do Gdańska po zakończeniu prac konserwatorskich i rekonstrukcyjnych obiektu, które zostały przeprowadzone przez zespół specjalistów z Muzeum w Kijowie pod kierownictwem zastępczyni dyrektora pani Lubow Legasowej.

Działalność naukowa i edukacyjna

Od momentu swego powstania Muzeum II Wojny Światowej działa na polu naukowym i edukacyjnym i pracuje nad stopniowym rozbudowywaniem swojej oferty. Muzeum kieruje działania edukacyjne zarówno do dzieci i młodzieży, jak i szerokiego grona odbiorców. Od samego początku w centrum podejmowanych przez Muzeum działań edukacyjnych było Westerplatte. We wrześniu 2009 r. Muzeum otworzyło tam stałą wystawę plenerową „*Westerplatte: Kurort-Bastrion-symbol*”, a w czerwcu 2011 r. ścieżkę edukacyjną. Zarówno wystawa jak i ścieżka opowiadają o historii tego miejsca zwracając szczególną uwagę na jego rolę w czasie II wojny światowej i umożliwiają samodzielne zwiedzanie terenu. Muzeum II Wojny Światowej organizuje na Westerplatte warsztaty dla dzieci i młodzieży, a także wydarzenia plenerowe, m.in. w ramach Europejskiej Nocy Muzeów oraz obchodów wybuchu II wojny światowej, którym towarzyszy udział grup rekonstrukcji historycznej.

Wśród programów edukacyjnych skierowanych do młodzieży szkolnej, oprócz działań na Westerplatte, znajdują się również przeglądy filmowe, warsztaty fotograficzne, warsztaty dziennikarsko-reporterskie oraz konkursy historyczne. Dla szerszego grona odbiorców kierowane są natomiast wykłady historyczne, promocje książek, inscenizacje historyczne, gry miejskie o charakterze edukacyjnym i wspomniane już działania z okazji Europejskiej Nocy Muzeów.

Muzeum II Wojny Światowej prowadzi intensywną działalność wydawniczą. Od 2009 r. opublikowało już 22 publikacje, które uzupełniają wciąż istniejące luki w badaniach nad II wojną światową. Dowodem na to są przyznawane im nagrody. Między innymi wydana przez Muzeum książka Marka Kornata *Polityka zagraniczna Polski 1938 – 1939. Cztery decyzje Józefa Becka* została uhonorowana w listopadzie 2013 r. nagrodą ministra spraw zagranicznych za najlepszą publikację z zakresu historii polskiej dyplomacji wydaną w roku 2012.

Jedną z naszych najważniejszych publikacji będzie polskie wydanie książki Pavla Poliana *Wbrew ich woli. Historia i geografia migracji przymusowych w ZSRR, [He no svoeй воле... История и география принудительных миграций в СССР]*, które ukaże się w 2014 r.

Współpraca krajowa i zagraniczna

Muzeum II Wojny Światowej współpracuje z wieloma instytucjami muzealnymi, naukowymi i archiwalnymi w kraju i za granicą. Współpraca podejmowana jest w obszarze pozyskiwania eksponatów i dokumentów, wymiany doświadczeń z zakresu nowoczesnych technik przechowywania, konserwacji i eksponowania zbiorów. Inne pola współpracy dotyczą badań naukowych i archiwalnych, a także organizowania wystaw, konferencji i projektów edukacyjnych. Wśród zagranicznych instytucji, z którymi Muzeum II Wojny Światowej rozwija współpracę znalazły się m.in.: Królewskie Muzeum Sił Zbrojnych i Historii Wojskowości w Brukseli, Muzeum Słowackiego Powstania Narodowego w Bańskiej Bystrzycy, Chorwackie Muzeum Historyczne w Zagrzebiu, Narodowe Muzeum Historii Wielkiej Wojny Ojczyźnianej w Kijowie, Wojskowy Instytut Historycznym Republiki Czeskiej, Muzeum Historii Jugosławii, a także Instytut Historii Współczesnej w Belgradzie.

Liberation Route Europe – międzynarodowy projekt historyczno-turystyczny

W czerwcu 2013 r. międzynarodowy zespół, którego Muzeum jest członkiem, otrzymał zgodę na dofinansowanie w ramach pilotażowego projektu ogłoszonego przez Dyрекcję Generalną ds. Przemysłu i Przedsiębiorstw przy Komisji Europejskiej pod nazwą „Cooperation projects to create transnational tourism products based on cultural and industrial heritage”. W zespole znaleźli się partnerzy z Holandii, Niemiec, Wielkiej Brytanii i Francji (m.in. Muzeum Mémorial de Caen, Muzeum Aliantów w Berlinie oraz Regionalne Biuro Turystyczne Arnhem Nijmegen). Projekt zakłada rozbudowę działającej już na terenie Holandii, Belgii i Niemiec tzw. Liberation Route Europe, mającej formę trasy historyczno-turystycznej odzwierciedlającej drogę wojsk alianckich w latach 1944 – 1945. Rozbudowa projektu i przyłączenie się partnerów z innych państw Europy, w tym z Polski, ma na celu wsparcie turystyki międzynarodowej propagującej wspólne dziedzictwo historyczne i kulturowe, poszczególne miasta i regiony, a także rozpowszechnienie wiedzy o historii II wojny światowej i doświadczeniach mieszkańców różnych części Europy. Łącząc turystykę aktywną i edukację historyczną z nowymi technologiami (m.in. poprzez wykorzystanie aplikacji na urządzenia mobilne) Liberation Route Europe ma m.in. za zadanie ułatwić dotarcie do młodszych pokoleń odbiorców. Realizacja projektu rozpoczęła się we wrześniu 2013 r. i potrwa osiemnaście miesięcy. Wśród celów, jakie stawia sobie Muzeum II Wojny Światowej, jest wskazanie, że nie cała Europa odzyskała w 1945 r. wolność. Koniec wojny dla Polski i środkowo-wschodniej części kontynentu wiązał się z narzuceniem dominacji ZSRR.

Efektom współpracy muzealników i historyków, którzy spotkali się w ramach prac nad wspomnianym projektem, jest również wystawa „Routes of Liberation. European Legacies of the Second World War” [Drogi do wyzwolenia. Europejskie dziedzictwo II wojny światowej]. Wystawa opowiada o przyczynach, przebiegu i skomplikowanym dziedzictwie II wojny światowej oraz konsekwencjach, jakie przyniosło Europie zakończenie konfliktu. Główną część wystawy stanowią biografie 16 osób. Ich życiorysy, działalność w czasie okupacji oraz powojenne losy umożliwiły twórcom wystawy pokazanie doświadczenia wojennego poszczególnych krajów Europy oraz odmiennych losów społeczności i narodów rozdzielonych po wojnie żelazną kurtyną. Wystawa została przygotowana w

pięciu wersjach językowych: angielskiej, niemieckiej, francuskiej, holenderskiej i polskiej, i będzie prezentowana przez wszystkie instytucje partnerskie. Jej uroczyste otwarcie zorganizowano 13 lutego 2014 r. w gmachu Parlamentu Europejskiego z udziałem przewodniczącego Parlamentu Martina Schulza.

© Павел МАХЦЕВИЧ

МУЗЕЙ ДРУГОЇ СВІТОВОЇ ВІЙНИ В ГДАНЬСЬКУ

Ідея створення інституції, яка висвітлювала б події Другої світової війни, поєднуючи польські перспективи з досвідом інших європейських народів, була сформульована прем'єр-міністром Дональдом Туском. 1 вересня 2008 р. прем'єр призначив професора Павла Махцевіча своїм уповноваженим у справах заснування Музею Другої світової війни.

Музей Другої світової війни було створено 26 листопада 2008 р. розпорядженням міністра культури та національного спадку Богдана Здроевського. Місцем розташування закладу було обрано Гданськ. 1 вересня 2009 р. на Вестерплатте під час відзначення 70-х роковин початку Другої світової війни голова Ради міністрів Дональд Туск підписав акт про заснування Музею.

Головною місією Музею Другої світової війни є створення модерної установи, у якій буде висвітлюватися історія війни як найбільшого катаклізму ХХ століття. Це завдання є актуальним з огляду на те, що в Європі, навіть через 70 років після початку війни, немає жодного музею, у якому б цілковито висвітлювалися характер і перебіг цього конфлікту, де б досвід різних народів, що пережили війну, акумулювався б в одній інституції. Головна експозиція Музею буде демонструвати досвід різних народів, підкорених окупантами, їхній опір не тільки на фронтах, а й у підпіллі, а також у формах громадянської непокори.

Однак, попри це, одним із визначальних завдань Музею буде демонстрація світові воєнного досвіду Польщі та інших країн Центрально-Східної Європи, який у багатьох питаннях суттєво відрізнявся від досвіду Західної Європи та неєвропейських держав.

Значна увага в експозиції приділятиметься долі окремих осіб, спільнот і націй; військова історія висвітлюватиметься крізь призму повсякденного життя вояків і цивільних, висвітлення проблем терору окупантів, а також таких явищ, як геноцид, опір проти окупантів та велика політика.

Музей буде створено в Гданську, поблизу історичного центру міста. Він міститиметься в символічному архітектурному просторі, який одночасно становитиме простір пам'яті – 200 метрів від історичної будівлі Польської Пошти в Гданську і за три кілометри водою до півострова Вестерплатте, атакованого у вересні 1939 р. німцями.

Будівля Музею займатиме 23 тис. м². Серцем закладу стане головна експозиція, яка розміщуватиметься на найнижчому поверсі – 14 метрів під землею. Поряд з

постійною експозицією в Музеї передбачено тисячу метрів на тимчасові виставки. Крім експозиційних функцій, Музей відіграватиме роль важливого осередку освіти, культури та науки.

Головна експозиція Музею розміститься на площі понад 7 тис. м². Вона складатиметься з трьох наративних блоків: «Дорога до війни» (розкриватиме генезу конфлікту з акцентом на появу німецького нацизму, італійського фашизму, комунізму та японського мілітаризму); «Гроза війни» (розповідатиме про польську оборонну війну 1939 р., бойові дії на всіх фронтах війни крізь призму життя пересічних людей – вояків, полонених, в'язнів концтаборів, примусових робітників, цивільних жінок, чоловіків та дітей); «Довга тінь війни» (міститиме розповідь про завершальний етап війни, визволення Європи, падіння Райху, ядерне бомбардування Японії, величезні людські втрати та колосальне руйнування економіки, зміну кордонів тощо).

На початку своєї діяльності Музей не мав ніяких фондів. Нині вони налічують 25 тис. одиниць зберігання. Найбільша кількість з них – це предмети, що фіксують повсякденне життя цивільних громадян і вояків у період Другої світової війни, а також елементи обмундирування та амуніції комбатантів, що служили в арміях різних держав, які боролися на фронтах війни. Частина фондів – це фотографії, документи, періодика та листівки.

Повсякчасно проводиться діяльність, спрямована на поповнення фондів колекцій, яка здійснюється шляхом закупівель, роботи з ветеранськими організаціями, приватними колекціонерами, музейними установами Польщі та інших держав. Завдяки співпраці з іноземними партнерами вдалося отримати унікальні предмети. Таким є танк «Шерман Фаєрфлай», отриманий завдяки обміну і співпраці з Королівським Музеєм Збройних сил і військової історії в Брюсселі. У 2013 р., завдяки контактам і співпраці з Національним музеєм історії Великої Вітчизняної війни 1941 – 1945 років у Києві, Музей отримав радянський десантний вантажний мішок. Він потрапив до Гданська після повної реконструкції та консервації, які були проведені групою фахівців із Музею в Києві під керівництвом заступника з наукової роботи генерального директора п. Любові Легасової.

З моменту функціонування Музей Другої світової війни працює на науковій та освітній ниві. Центральним напрямом наукової діяльності Музею є дослідження питань, пов'язаних із Вестерплатте. Зокрема, у вересні 2009 р. заклад відкрив постійну експозицію «Вестерплатте: Курорт – Фортеця – Символ», а в червні 2011 р. на її базі створив навчальний проект. Музей організовує на Вестерплатте інтерактивні акції для дітей та молоді, перегляди фільмів, а також, у співпраці з групами реконструкторів, заходи під відкритим небом, у тому числі в рамках Європейської «Ночі музеїв», а також з нагоди річниць вибуху Другої світової війни.

Музей здійснює активну видавничу діяльність. Від 2009 р. вже оприлюднено 22 публікації, які заповнюють істотні лакуни в дослідженнях з історії Другої світової війни. Підтвердженням цього є (принагідно зазначимо) визнання та нагороди наших публікацій. Зокрема, видана Музеєм книга Марка Корната «Закордонна політика Польщі в 1938 – 1939 рр. Чотири рішення Юзефа Бека» в листопаді 2013 р. була

нагороджена Міністром закордонних справ за найкращу публікацію з історії польської дипломатії, видану в 2012 р. Однією з наших найбільших наукових праць буде польське видання книжки Павла Поліана «Всупереч своїй волі. Історія і географія примусових міграцій в СРСР» [Не по своей воле... История и география принудительных миграций в СССР], яка побачить світ в 2014 р.

Музей співпрацює з цілою низкою музейних і наукових установ у Польщі та за рубежом. Співробітництво провадиться в царині розшуку експонатів і документів, обміну досвідом у сфері новітніх технологій збереження, консервації та експонування музейних предметів. Інші напрями співпраці дотичні до наукових та архівних досліджень, а також організації виставок, конференцій і освітніх проектів.

Із закордонних інституцій, з якими співпрацює Музей, доречно зауважити, є: Королівський Музей Збройних сил і військової історії в Брюсселі, Музей Словацького національного повстання в Банській Бистриці, Хорватський Музей історії в Загребі, Національний музей історії Великої Вітчизняної війни 1941 – 1945 років у Києві, Військовий історичний інститут в Чеській Республіці, Музей історії Югославії, а також Музей сучасної історії в Белграді.

У червні 2013 р. міжнародна організація, членом якої є Музей, дістала згоду на фінансування від Європейського Союзу. До організації входять музеї-партнери з Голландії, Німеччини, Британії та Франції. Міжнародний проект передбачає розбудову наявної на території Голландії, Бельгії та Німеччини так званої «Дороги до визволення Європи», яка має вигляд історико-туристичної траси, що відтворює дорогу військ альянтів у 1944 – 1945 рр. Розробка проекту шляхом залучення інших європейських держав, у тому числі й Польщі, передбачає підтримку міжнародного туризму, який пропагує спільний історичний спадок і спільну культуру, а також поширює знання про історію Другої світової війни і досвід мешканців різних частин Європи. Проект має на меті залучити якнайбільше молоді, продемонструвати, що не вся Європа отримала свободу в 1945 р. Кінець війни для Польщі та центрально-східної частини континенту був пов'язаний із припиненням домінування з радянського боку.

Результатом співпраці музейників та істориків, які зустрілися в рамках праці над вказаним проектом, є також виставка «Дороги до визволення. Європейський спадок Другої світової війни». Виставковий проект розповідає про причини, перебіг і відмінність спадку Другої світової війни, а також про наслідки, які принесли Європі закінчення конфлікту. Виставка підготовлена п'ятьма мовами: англійською, німецькою, французькою, голландською та польською і презентована всіма партнерськими інституціями. Її урочисте відкриття відбулося 13 лютого 2014 р. в будинку Європейського парламенту за участі голови парламенту Мартіна Шульца.

© **Paweł MACHCEWICZ**

MUSEUM OF THE SECOND WORLD WAR

The idea of establishing an institution that would cover the events of the Second World War, the Polish perspectives by combining the experience of other European nations was formulated by Prime Minister Donald Tusk. On September 1st, 2008 Professor Paweł Machcewicz has been appointed as an authorized representative in affairs of the Museum of World War II by the Prime Minister.

The Museum of the Second World War was established in November 26th, 2008 by the Order of the Minister of Culture and National Heritage, Bogdan Zdrojewski. At the same time Gdansk was elected as a place of location of the Museum. On September 1st, 2009 at Westerplatte during the commemoration of 70th anniversary of the Second World War, the Prime Minister Donald Tusk signed an act on the establishment of the Museum.

The primary mission of the Museum the Second World War is the creation of modern institution in which the history of the war as the greatest disaster of the twentieth century will be highlighted. This problem is further urgent in view of the fact that in Europe even 70 years after the war there is no museum in which the wholly character and course of the conflict was highlighted, where the experience of different peoples that survived the war would converge in one place. The main Museum exposition will demonstrate the experience of different peoples conquered by invaders, their resistance not only in the fronts but also in the underground as well as in forms of civil disobedience.

However, despite this, one of the main objectives of the Museum is to demonstrate to the world the military experience of Poland and other countries of Central and Eastern Europe that has been significantly different from Western Europe and non-European countries in many things. In exposition much attention will be paid to the fate of individuals, communities and nations; the military history will be highlighted through the prism of the daily life of soldiers and civilians, the coverage of problems of invaders' terror, as well as phenomena such as genocide, resistance against the invaders and great politics.

The museum will be established in Gdansk, nearby the historic center. It will be located in the symbolic architectural space which also will be the space of memory – 200 meters from the historical building of the Polish Post Office in Gdansk and by three miles of water to the peninsula of Westerplatte that was attacked by the Germans in 1939.

The building of the Museum will cover 23,000 square meters. Its heart is the main exposition, which will be located on the lowest floor – 14 feet below ground. It is stipulated the extra thousand meters for temporary exhibitions along with the permanent exposition in the Museum. The museum will serve as an important center for education, culture and science along with the exposition functions.

The main Museum exposition will be located on the territory more than 7 thousand square meters. It consists of three narrative blocks: «Road to the War» (will disclose the genesis of the conflict with an emphasis on the emergence of German Nazism, Italian fascism, communism and Japanese militarism); «The Storm of War» (will talk about the Polish defensive war in 1939,

fighting on all fronts of the war through the prism of the life of ordinary men, soldiers, prisoners, prisoners of concentration camps, forced laborers, civilian men, women and children); «The Long Shadow of War» (will include a story about the final stage of the war, the liberation of Europe, the fall of the Reich, nuclear bombing of Japan, huge losses in men and in the economy, changing boundaries, etc.).

At the beginning of the work the Museum did not have any Funds. For today it comprises 25 thousand units. The largest numbers of them are objects that fix the daily lives of civilians and soldiers during the Second World War as well as items of clothing and accoutrements of soldiers who served in the armies of various countries who fought on the fronts of the war. Parts of the Funds are photographs, documents, newspapers and leaflets. The activity is constantly conducted that is aimed at replenishment of Fund Collections which is carried out by procurement work with veterans' organizations, private collectors, museum institutions in Poland and other countries. It was managed to get the unique items due to cooperation with foreign partners. One of these is tank of Sherman Firefly that had been received through exchange and cooperation with the Royal Museum of the Armed Forces and of Military History in Brussels. Our museum had received a Soviet soft air dropping layer due to contact and collaboration with the National Museum of the History of the Great Patriotic War of 1941 – 1945 in Kyiv in 2013. It had been taken to Gdansk after a complete renovation and conservation that have been conducted by a group of specialists from the Museum in Kyiv led by Deputy Director Mrs. Lyubov Lehasova.

Since the beginning of its work the Museum of World War II is working as a scientific and educational center. The central directions of scientific activity of the Museum were studies of issues related to Westerplatte. In September 2009 at Westerplatte the Museum opened a permanent exhibition: «Westerplatte: Resort-Fortress-Symbol» and an educational project was established on its base in June 2011. The museum organizes at Westerplatte interactive event for children and young people, watching movies and outdoor events within the European Night of Museums as well as the anniversary of the explosion of World War II in cooperation with groups of re-constructors, etc. The museum also holds an active publishing work.

22 publications has already issued since 2009 (not indicated whether it is about books and brochures or articles) which fill significant lacunas in the research on the history of World War II. Confirmation of this among other things is recognition and rewards of our publications. Especially the book of Mark Kornati «Foreign policy of Poland in 1938 – 1939. Four solutions of Józef Beck» that had been issued by the Museum and in November 2013 was awarded by the Minister of Foreign Affairs as the best publication on the history of Polish diplomacy that had been published in 2012. One of our biggest publications will be the book of Pavel Polian «Against Their Will: The History and Geography of Forced Migrations in the USSR» by Polish edition [Against Their Will... The History and Geography of Forced Migrations in the USSR], that will be published in 2014.

The Museum collaborates with a number of museums and scientific institutions in Poland and abroad. Collaboration is conducted in the fields of search for exhibits and documents, exchange of experience in the sphere of latest technologies of preservation, conservation and exhibiting of museum objects. Other directions of cooperation are tangent scientific and

archival research as well as exhibitions, conferences and educational projects. The Museum collaborates with foreign institutions such as: the Royal Museum of the Armed Forces and of Military History in Brussels, the Museum of the Slovak National Uprising in Banska Bystrica, the Croatian History Museum in Zagreb, the National Museum of the History of the Great Patriotic War of 1941 – 1945 in Kyiv, The Military History Institute in Czech Republic, the Museum of Yugoslav History and the Museum of Contemporary History in Belgrade.

In June 2013 an international organization in which a Museum as its member has received funding from the European Union. The organization includes the museum partners from the Netherlands, Germany, Britain and France. The project involves the development of already existing in Holland, Belgium and Germany so called «Liberation Route Europe» which has the form of historical and tourist route reproducing the way of military alliances in 1944 – 1945. Development of the project by bringing of other European countries including Poland aims to foster the international tourism that promotes common historical heritage and common culture and disseminates knowledge about the history of the Second World War and the experience of residents of different parts of Europe. The project aims to involve as many young people as possible to show that not all of Europe had received a freedom in 1945. The end of the war in Poland and of East-Central part of the continent was associated with the commission of domination by the Soviet side. The result of collaboration of museum staff and historians who have met within the framework of specified work on the project is the exhibition «Routes of Liberation: European Legacies of the Second World War». The exhibition tells about the causes, course and distinction of legacy of the Second World War, and the consequences that have brought to Europe the end of the conflict. The exhibition has been produced in five languages: English, German, French, Dutch and Polish and will be presented by all partner institutions. Its solemn opening was held on February 13th, 2014 in the building of the European Parliament with the participation of Chairman of the European Parliament Martin Schulz.

